

Кафедра прав людини, міжнародного та європейського права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародне економічне право»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Київ • 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «**Міжнародне економічне право**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини** спеціальності **293 Міжнародне право** освітньої програми **Міжнародне право**.

Розробниця: **Голубєва Вікторія Олегівна**, к.ю.н., професор, доцент кафедри прав людини, міжнародного та європейського права

Робоча програма в оновленій редакції розглянута і затверджена на засіданні кафедри прав людини, міжнародного та європейського права, протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Гончаренко С.В.

Схвалено Науково-методичною радою Академії адвокатури України

Голова НМР професор Гончаренко С.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рік підготовки: 3

Семестр: 6

Кількість кредитів ЄКТС – 4

Загальна кількість годин – 120

аудиторних: 40

лекції: 26

практичні/семінарські: 14

самостійної роботи студента: 80

Кількість модулів – 1

Вид підсумкового контролю – екзамен

Форма підсумкового контролю – усна*

* В умовах карантину усна форма контролю здійснюється із застосуванням технології відеоконференцзв'язку на платформі Google Workspace for Education із забезпеченням надійної автентифікації студентів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» – забезпечити комплексними знаннями щодо міжнародних та внутрішньодержавних (національних) джерел, що розкривають положення сфери міжнародного економічного співробітництва, а також всебічне і глибоке розуміння змісту міжнародних економічних відносин та ролі міжнародного економічного права в їх регулюванні.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності	ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння професійної діяльності. ЗК-5 Здатність працювати як автономно, так і у команді, здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК-6 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права (у тому числі міжнародного права), його місця у загальній системі знань про природу і суспільство. ЗК-8 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо. ЗК-10 Здатність діяти у навчальних і професійних ситуаціях відповідно до принципів академічної доброчесності та професійної етики, а також оцінювати поведінку інших із цих позицій.
Фахові компетентності	ФК-1 Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних акторів, їх роль в сучасних міжнародних відносинах та міжнародній політиці. ФК-4 Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів. ФК-5 Вміння характеризувати природу та джерелазовнішньої політики держави, еволюцію підходів доформування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики, а також здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність в міжнародних відносинах. ФК-7 Уміння працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, — здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм, аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами, у співпраці з компетентними фахівцями готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах. ФК-8 Здатність розуміти вплив економічних факторів у міжнародній політиці. ФК-10 Знання засад і доктрин національного та міжнародного права, а також змісту ключових правових інститутів, здатність до їх аналізу та

	прогнозування тенденцій розвитку; уміння використовувати ці знання і навички у практичній діяльності, надавати юридичні висновки й консультації, здійснювати юридичний супровід основних видів міжнародної співпраці та зовнішньоекономічних операцій, розробляти правову позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів, вести дискусію й дебати, а також виконувати інші види діяльності юриста з питань міжнародного економічного права.
--	--

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): «Міжнародне публічне право. Загальна частина».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародне економічне право», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мислити абстрактно й аналітично, синтезувати загальні знання насамперед із предметної області для досягнення цілей професійної діяльності, швидко розуміти професійні завдання, оцінювати їхню складність.	ПРН-1
Визначати міжнародно-правову ситуацію, використовувати різні джерела безпосередньої й опосередкованої інформації для з'ясування потрібних обставин фактів, надання міжнародно-правової оцінки подіям міжнародних відносин, застосовувати одержані знання й уміння з міжнародних відносин, міжнародного та національного права при вирішенні практичних завдань.	ПРН-4
Швидко знаходити потрібну інформацію, обробляти й аналізувати її, оцінювати за достовірністю та релевантністю, аналізувати зібрану й оброблену інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням посилань на норми міжнародного та національного (українського та закордонного) права.	ПРН-5
Визначати політичні, дипломатичні, іміджеві, суспільні, економічні й інші ризики, пов'язані з заходами міжнародно-правового характеру, взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при підборі засобів мінімізації таких ризиків.	ПРН-6
Визначати економічні аспекти юридичних проблем і задач.	ПРН-8
Демонструвати концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень міжнародного права (публічного та приватного), порівняльного законодавства, національного права, ускладненого іноземним елементом, виявляти в подіях і фактах міжнародного життя тенденції та закономірності, формулювати їх та визначати пов'язані з ними майбутні можливості й ризики.	ПРН-10
Надавати юридичні висновки й консультації, юридичний супровід основних видів міжнародної співпраці та зовнішньоекономічних операцій, формулювати юридичну позицію в інтересах клієнта.	ПРН-11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання і застосування термінологічного забезпечення сфери міжнародних економічних відносин і міжнародного економічного права.	ПРН-1, ПРН-10
Розуміння міжнародного економічного права, як галузі міжнародного права, його предмету, методів, системи джерел, об'єктів регулювання, тощо.	ПРН-1, ПРН-10
Аналіз, синтез і оцінювання принципів та джерел регулювання міжнародного економічного співробітництва.	ПРН-1, ПРН-4, ПРН-5, ПРН-8, ПРН-11
Розуміння і оцінювання порядку укладення та забезпечення виконання зобов'язань відповідно до міжнародних економічних договорів.	ПРН-1, ПРН-4, ПРН-6, ПРН-8, ПРН-11
Знання, розуміння, аналіз і застосування діючих норм міжнародного економічного права.	ПРН-1, ПРН-5, ПРН-6, ПРН-8, ПРН-11
Розуміння і оцінювання ролі та правового статусу суб'єктів міжнародного економічного права, а саме держав, міжнародних організацій, регіональних економічних інтеграцій, ТНК.	ПРН-1, ПРН-4
Знання та аналіз міжнародних організацій та джерел з регулювання міжнародних економічних відносин.	ПРН-1, ПРН-5
Знання, аналіз, оцінювання, застосування міжнародно-правових норм та принципів, що визначають специфіку міжнародно-правового регулювання торгових, фінансових, транспортних, інвестиційних, митних та інших відносин між відповідними суб'єктами міжнародного економічного права.	ПРН-1, ПРН-4, ПРН-5, ПРН-6, ПРН-10
Розуміння проблематики, перспектив та основних напрямів розвитку міжнародного економічного співробітництва України та інших держав світу.	ПРН-1, ПРН-6, ПРН-8, ПРН-11
Уміння вільно орієнтуватися в системі джерел і принципів міжнародного економічного права з метою швидкого знаходження необхідних документів та основних підходів до вирішення тих чи інших питань.	ПРН-1, ПРН-4, ПРН-5, ПРН-10, ПРН-11
Застосування та тлумачення норм міжнародного економічного права при вирішенні практичних ситуацій у сфері міжнародних економічних відносин, тощо	ПРН-1, ПРН-4, ПРН-6, ПРН-10, ПРН-11
Аналіз практики міжнародного економічного співробітництва, зокрема за участю України.	ПРН-1, ПРН-6, ПРН-8, ПРН-11

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: екзамен, презентації результатів виконаних завдань, тести, тощо

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: відповіді і виступи на семінарських / практичних заняттях, виконання практичних завдань, проведення контрольних робіт.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота та/або тестування (письмове).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота														Самостійна Індивідуал. робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	30	20	100

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні /семінарські заняття	14	50
Самостійна робота (індивідуальне завдання)	1	30
Модульна контрольна робота	1	20
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (самостійної роботи тощо)

Перевірка і оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів. За умови вірної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, методичним та іншим цілям.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу по частинах, умінь та навичок самостійно опрацьовувати джерела, здатності осмислити зміст теми, розділу чи окремого питання, здатності усно чи письмово представити матеріал на потрібному рівні.

При поточному контролі результатів навчання студентів під час вивчення обов'язкових і вибірових дисциплін оцінці підлягають результати навчання, що виявляються через набуті компетентності (знання, уміння, навички тощо), а саме:

- відповіді (виступи) на аудиторних заняттях;
- результати виконання контрольних модульних) робіт;
- результати виконання і захисту завдань самостійної роботи студента;
- результати виконання і захисту інших видів робіт, що передбачені робочою навчальною програмою.

Поточний контроль за результатами виконання контрольних модульних робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після опанування певної завершеної частини навчального матеріалу з дисципліни.

Контрольні модульні роботи можуть проводитися у формі: тестування; відповідей на теоретичні питання; розв'язання практичних завдань; розв'язання практичних ситуацій (кейсів), тощо.

З дисципліни за семестр може проводитися не більше 2-х контрольних (модульних) робіт.

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, правильно відповідає на усі додаткові запитання викладача.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, відповідає на усі додаткові запитання викладача, але при цьому не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, відповідає частково на усі додаткові запитання викладача, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, практичних завдань та додаткових запитань викладача, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки.
1	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань, практичних завдань та додаткових запитань викладача.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінювання знань студентів по даній дисципліні відбувається на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань (для екзамену). За бажанням студент, що набрав протягом поточного вивчення дисципліни 60 і більше балів, може отримати підсумкову оцінку автоматично; в іншому випадку – студент має скласти екзамен з оцінюванням від 0 до 100 балів.

Шкала оцінювання: ААУ та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Результат підсумкового контролю у формі *екзамену* фіксується в екзаменаційній відомості.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Організація та здійснення діяльності при викладанні навчальної дисципліни здійснюються на основі комплексного підходу з використанням таких методів навчання: лекційні заняття, практичні / семінарські заняття, самостійна робота (виконання практичних задач, індивідуальних доповідей, індивідуальних завдань). У випадку необхідності, викладач проводить групові та/або індивідуальні консультації зі студентами з обраної тематики. А саме: лекційні заняття, практичні / семінарські заняття, пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий (метод проблемного викладу), розбір конкретних ситуацій, презентації-виступи, семінари-дискусії, консультації, мозкові атаки, самонавчання тощо.

7. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1.

ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Міжнародні економічні відносини, їх зміст, значення та різновиди. Поняття, зміст та особливості міжнародного економічного права. Концепції міжнародного економічного права. Співвідношення міжнародного економічного права з міжнародним правом. Підгалузі та правові інститути міжнародного економічного права. Система міжнародного економічного права.

ТЕМА 2.

ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Система джерел міжнародного економічного права, її характеристика та особливості. Міжнародні економічні договори – основне джерело міжнародного економічного права – поняття. види класифікація, особливості укладання. Міжнародно-правовий звичай – закріплені неписані правила організації і здійснення міжнародних економічних відносин – види, особливості, тенденції розвитку. Рішення міжнародних організацій – відповідні правила та здійснення міжнародних економічних відносин та їх особливості. Міжнародні кодекси поведінки – правила поведінки відповідних суб'єктів міжнародних економічних відносин (лінійних конференцій, транснаціональних корпорацій). Допоміжні джерела міжнародного економічного права: арбітражна та судова практика та правова доктрина. Особливості системи джерел у залежності від концепцій міжнародного економічного права.

Поняття і значення міжнародних економічних договорів, багатосторонніх товарних договорів, міжнародних торговельних договорів. Міжнародно-правове регулювання укладання міжнародних економічних договорів. Віденська Конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року. Віденська Конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. Загальна характеристика Закону України “Про міжнародні договори” 2004 р. Види міжнародних економічних договорів.

ТЕМА 3.

ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Загальна характеристика поняття “принципи”. Поняття та система принципів міжнародного економічного права.

Характеристика основних (загальних) принципів міжнародного економічного права. Принцип мирного співіснування. Принцип утримання у своїх міжнародних відносинах від погрози силою або їх застосування, як проти територіальної недоторканості і політичної незалежності будь-якої держави. Принцип суверенної рівності держав. Принцип рівноправності і самовизначення націй. Принцип співробітництва держав. Принцип невтручання. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип взаємної вигоди. Принцип розгляду міжнародних спорів мирними засобами. Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права. Принцип розвитку міжнародних економічних і науково-технічних відносин між державами. Принцип юридичної рівності і недопустимості економічної дискримінації держав.

Види, нормативно-правове закріплення на характеристику спеціальних (галузевих) принципів міжнародного економічного права. Принцип свободи вибору форми організації зовнішньоекономічних зв'язків. Принцип невід'ємного суверенітету держав над їх природними та іншими ресурсами, а також над їх економічною діяльністю.

Принципи-режими в системі принципів міжнародного економічного права: принцип найбільшого сприяння та винятки з нього; принцип національного режиму, принцип взаємності та його види. Значення та особливості принципу автономії волі сторін.

Особливості системи принципів у залежності від концепцій міжнародного економічного права.

ТЕМА 4.

ДЕРЖАВИ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права. Види та характеристика міжнародно-правового статусу держави, як суб'єкта міжнародних економічних відносин. Легалізації диференціації держав за економічними ознаками: ознаки, види, особливості, нормативно-правове закріплення.

Економічні права та обов'язки держав: види, характеристика, нормативно-правове закріплення.

Імунітет держави: види, характеристика, доктрини, нормативно-правове закріплення.

ТЕМА 5.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Історія створення міжнародних організацій. Поняття міжнародної економічної організації та її правовий статус.

Класифікація міжнародних організацій за організаційним принципом. Міжнародні економічні організації в залежності від напряму міжнародного економічного співробітництва. Класифікація міжнародних економічних організацій за назвою. Міжнародні організації залежно від кола їх членів. Класифікація міжнародних організацій з точки зору окремими видами товарів. Класифікація міжнародних організацій за характером компетенції. Класифікація міжнародних організацій в залежності від впливу на країни-члени (по характеру повноважень). Класифікація міжнародних організацій по умовам участі у членстві.

Міжнародні економічні організації в системі ООН. Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада – головні органи ООН. Регіональні економічні комісії. Конференція ООН з торгівлі та розвитку – як орган Генеральної Асамблеї ООН. Спеціалізовані установи ООН.

Міжнародні неурядові організації в регулювання міжнародних економічних відносин.

Регіональні міжнародні економічні організації. Регіональні економічні інтеграційні об'єднання: поняття, види, характеристика: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз.

ТЕМА 6.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ (ТНК), ЯК УЧАСНИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН І МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, види та загальна характеристика ТНК, як суб'єкта (учасника) міжнародних економічних відносин. ТНК та їх роль у системі міжнародних економічних відносин. Особливості структури ТНК: головна (материнська) компанія та структурні підрозділи (відділення, дочірня компанія, асоційована компанія). Способи визначення особистого статусу («національності») юридичних осіб.

Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на універсальному та регіональному рівнях. Система Керівних принципів ТНК. Зміст і значення проекту Кодексу поведінки ТНК 1996 р.

Багатонаціональні та транснаціональні підприємства.

ТЕМА 7.

ОБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН І МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

Об'єкти міжнародних економічних відносин: вида та їх співвідношення з системою міжнародного економічного права. Система об'єктів міжнародного економічного права: види, загальна характеристика, нормативно-правового регулювання.

Товар (речі, майно), грошові кошти (валюта), цінні папери, результаті інтелектуальної діяльності, роботи та послуги: як об'єкти міжнародного економічного права: поняття, родові ознаки, міжнародне нормативно-правове регулювання.

ТЕМА 8.

МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО І СОТ

Міжнародне торговельне право – складова частина міжнародного економічного права. Джерела міжнародного торгового права. Система міжнародного торгового права. Принципи міжнародної торгівлі. Міжнародні торгові договори (угоди). Класифікація торгових договорів за змістом. Класифікація торгових договорів за назвою.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Порядок укладення та зміст договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Світова організація торгівлі як міжнародна економічна організація. Система договорів СОТ.

Міжнародні товарні організації та міжнародні товарні угоди.

ТЕМА 9.

МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО

Поняття міжнародного митного права. Джерела міжнародного митного права. Організаційно-правові форми міжнародного митного співробітництва.

Загальна характеристика деяких елементів міжнародного митного співробітництва в сфері тарифного регулювання зовнішньоторговельних відносин, організації та здійснення митного контролю та митного оформлення.

Всесвітня митна організація, як міжнародна економічна організація.

ТЕМА 10.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ І КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

Поняття і джерела міжнародного фінансового, валютного, кредитно-розрахункового права. Предмет міжнародного фінансового, валютного, кредитно-розрахункового права. Поняття фінансових, валютних, кредитно-розрахункових правовідносин. Суб'єкти фінансових, валютних, кредитно-розрахункових правовідносин. Поняття валютних і кредитно-розрахункових операцій.

Валюта (грошові, валютні кошти) – як грошова одиниця країни. Євро – єдина європейська валюта країн – членів Європейської валютної системи. Європейська валютна система (ЄВС) – валютна стабільність в Європі. Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи.

Класифікація міжнародно-кредитних організацій. Організація валютно-кредитних відносин. Міжнародні кредитні організації і фонди: їх функціонування і міжнародно-правове регулювання (на прикладі МВФ, МБРР, МАР). Загальні положення з питань валютного регулювання. Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю.

ТЕМА 11.

МІЖНАРОДНЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

Сутність, поняття та особливості міжнародного інвестиційного права, його джерел та суб'єктів. Міжнародні договори як джерело інвестиційного права. Поняття іноземних

інвестицій. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Види інвестицій та форми інвестиційної діяльності.

Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій.

Роль і значення БАГП в регулюванні міжнародних інвестиційних відносин.

Особливості розв'язання міжнародних інвестиційних суперечок. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами 1965 року. Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних спорів (МЦУІС/ІКСІД).

ТЕМА 12.

МІЖНАРОДНЕ ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО

Поняття міжнародного транспортного права. Принципи і норми міжнародного транспортного права. Джерела міжнародного транспортного права.

Правове регулювання міжнародних морських перевезень. Правове регулювання міжнародних річкових перевезень. Правове регулювання міжнародних залізничних перевезень. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевезень. Правове регулювання повітряних перевезень.

ТЕМА 13.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОГО, СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі промисловості. Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва у Європі від 1 серпня 1975 р. Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) — міжнародна, спеціалізована міжурядова організація. Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (ІФАД) — міжнародна спеціалізована установа ООН. Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва. Програма розвитку ООН (ПРООН).

ТЕМА 14.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ СПОРИ І ПРАВОВІ СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Поняття та види міжнародних спорів. Міжнародний економічний спір як вид міжнародного спору.

Способи розв'язання міжнародних економічних спорів: судові та альтернативні.

Особливості розв'язання міжнародних економічних спорів між державами: органи, компетенція, джерела, особливості провадження.

Міжнародний комерційний арбітраж — один із засобів розв'язання міжнародних економічних спорів між комерційними суб'єктами — поняття, види, особливості, підстави звернення.

Альтернативні (несудові) способи розв'язання міжнародних економічних суперечок.

7.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	УСЬОГО	у тому числі				
		Лекції	Практ. / сем. з.	Інд. раб.	СРС	Інше
6-й семестр						
Тема 1. Поняття та предмет міжнародного економічного права	6	1	1	-	4	-
Тема 2. Джерела міжнародного економічного права	7	2	1	-	4	-
Тема 3. Принципи міжнародного економічного права	7	2	1	-	4	-
Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	8	3	1	-	4	-
Тема 5. Міжнародні економічні організації, як суб'єкти міжнародного економічного права	12	3	1	-	8	-
Тема 6. Транснаціональні корпорації (ТНК), як учасники міжнародних економічних відносин і міжнародно-правове регулювання їх діяльності	6	1	1	-	4	-
Тема 7. Об'єкти міжнародних економічних відносин і міжнародного економічного права	6	1	1	-	4	-
Тема 8. Міжнародне торговельне право і СОТ	11	2	1	-	8	-
Тема 9. Міжнародне митне право	9	2	1	-	6	-
Тема 10. Міжнародно-правове регулювання валютно-фінансових і кредитних відносин	9	2	1	-	6	-
Тема 11. Міжнародне інвестиційне право	9	2	1	-	6	-
Тема 12. Міжнародне транспортне право	11	2	1	-	8	-
Тема 13. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного міжнародного співробітництва	8	1	1	-	6	-
Тема 14. Міжнародні економічні спори і правові способи їх розв'язання	11	2	1	-	8	-
Разом за семестр	120	26	14	-	80	-
<i>Підсумковий контроль</i>	<i>екзамен</i>					

7.3. Теми практичних (семінарських) занять

Загальна частина

ТЕМА 1.

ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Поняття міжнародного економічного права.
2. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права.
3. Міжнародні економічні відносини, їх зміст та значення.
4. Особливості міжнародних економічних відносин як предмету правового регулювання та тенденції їх розвитку в умовах глобалізації.
5. Сучасні доктрини міжнародного економічного права.
6. Система міжнародного економічного права як галузі права.
7. Система міжнародного економічного права як науки та навчальної дисципліни.

ТЕМА 2.

ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Поняття джерел міжнародного економічного права та їх особливості.
2. Система джерел міжнародного економічного права.
3. Міжнародний економічний договір – основне джерело міжнародного економічного права.
4. Особливості договірного регулювання міжнародних економічних відносин.
5. Поняття і значення міжнародних економічних договорів.
6. Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних договорів.
7. Види міжнародних економічних договорів.
8. Міжнародно-правове регулювання укладення міжнародних економічних договорів.
9. Міжнародні економічні договори між державами та міжнародними економічними організаціями.
10. Правові основи забезпечення виконання зобов'язань міжнародних економічних договорів.
11. Порядок укладення Україною міжнародних договорів.
12. Виконання міжнародних договорів Україною.
13. Міжнародний економічний договір та міжнародний контракт.
14. Міжнародно-правовий звичай – як джерело міжнародного економічного права.
15. Рішення (акти) міжнародних організацій – як джерело міжнародного економічного права.
16. Міжнародні кодекси поведінки – особливі джерела міжнародного економічного права.
17. Вплив національного законодавства та правове регулювання міжнародних економічних відносин.

ТЕМА 3.

ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Поняття та функції принципів права.
2. Поняття та особливості принципів міжнародного економічного права.
3. Система принципів міжнародного економічного права.
4. Характеристика основних (загальних) принципів міжнародного економічного права.
5. Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.
6. Спеціальні принципи міжнародного економічного права та національні принципи зовнішньоекономічної діяльності.

ТЕМА 4.

ДЕРЖАВИ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Державний суверенітет як основа міжнародної правосуб'єктності.

2. Правовий статус суверенної держави як основного суб'єкта міжнародного права.
3. Особливість і організаційно-правові форми реалізації міжнародної правосуб'єктності держав в міжнародних економічних відносинах.
4. Імунітет держави в міжнародних економічних відносинах.

ТЕМА 5.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Міжнародна організація як суб'єкт міжнародного права.
2. Поняття міжнародної економічної організації та особливості її правового статусу.
3. Міжнародна економічна організація як інституційна форма багатостороннього економічного співробітництва суверенних держав.
4. Система міжнародних економічних організацій.
5. Міжнародні економічні організації та інтеграційні об'єднання.
6. Міжнародні економічні організації системи ООН.
7. Регіональні міжнародні економічні організації.
8. Європейське економічне співтовариство та Європейський Союз в системі міжнародних економічних відносин.
9. Регіональні економічні організації на пострадянському просторі (Співдружність Незалежних Держав (СНД), Євразійське економічне співтовариство (ЄврАзЕс), Регіональне об'єднання за участю Грузії, України, Республіки Узбекистан, Азербайджанської Республіки та Республіки Молдова (ГУАМ)).
10. Міжнародні товарні організації.
11. Міжнародні неурядові організації.

ТЕМА 6.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ (ТНК) ЯК УЧАСНИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН І МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

1. ТНК та їх роль в системі міжнародних економічних відносин.
2. Проблеми визначення правового статусу ТНК.
3. Сучасні підходи щодо міжнародно-правове регулювання ТНК на універсальному рівні.
4. Практика міжнародно-правового регулювання ТНК на регіональному рівні.

ТЕМА 7.

ОБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН І МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

1. Поняття та види об'єктів МТП.
2. Товари (речі) як об'єкт міжнародного торговельного обороту та їх міжнародно-правове регулювання.
3. Гроші як специфічний об'єкт міжнародного торговельного обігу.
4. Цінні папери як об'єкт міжнародного торговельного обороту та правове забезпечення міжнародної торгівлі ними.
5. Результати інтелектуальної діяльності, як об'єкт міжнародних торговельних відносин.
6. Послуги та роботи, як об'єкти міжнародного торговельного права та їх міжнародно-правове регулювання.

Особлива частина

ТЕМА 8.

МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО І СОТ

1. Міжнародне торговельне право – складова частина міжнародного економічного права.
2. Принципи міжнародної торгівлі.

3. Міжнародні торгові договори (угоди).
4. Порядок укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.
5. Міжнародні товарні організації.
6. Міжнародне торгове право та право міжнародної торгівлі.
7. Правова основа СОТ
8. Інституційний механізм СОТ.
9. Процедура прийняття рішень органами СОТ.
10. Умови членства в СОТ.
11. Порядок вступу до СОТ.
12. ГАТТ і СОТ: загальна характеристика, співвідношення.
13. Принципи міжнародної торгівлі СОТ.
14. Діяльність СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі.
15. Розв'язання торгових спорів в СОТ.
16. Тарифні переговори СОТ як інструмент регулювання міжнародної торгівлі.
17. Розгляд справ, які були вирішені в рамках СОТ.
18. Україна в складі СОТ.

ТЕМА 9.

МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО

1. Поняття міжнародного митного права.
2. Джерела міжнародного митного права.
3. Організаційно-правові форми міжнародного співробітництва з митних питань.
4. Значення митної діяльності та законодавство про неї.
5. Митний кодекс України – основа правового регулювання митної справи в Україні.
6. Правове регулювання обкладання митом товарів та інших предметів.

ТЕМА 10.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ І КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

1. Поняття та система міжнародного валютного права.
2. Джерела міжнародного валютного права.
3. Організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи.
4. Міжнародні кредити і їх регулювання.
5. Поняття валютних правовідносин.
6. Суб'єкти валютних правовідносин.
7. Поняття валютних операцій.
8. Правовий режим здійснення операцій з валютними цінностями.
9. Загальні положення з питань валютного регулювання.
10. Роль державних органів України у сфері валютного регулювання і валютного контролю.

ТЕМА 11.

МІЖНАРОДНЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

1. Сутність міжнародного інвестиційного права та його джерел.
2. Особливості міжнародних інвестиційних відносин як предмету правового регулювання.
3. Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій
4. Міжнародні інвестиційні договори в системі джерел інвестиційного права.
5. Особливості міжнародних інвестиційних спорів та порядок їх розв'язання.
6. Значення інвестицій та їх правове регулювання відповідно до законодавства України.
7. Особливості режиму іноземних інвестицій на території України.

ТЕМА 12.

МІЖНАРОДНЕ ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО

1. Поняття та джерела міжнародного транспортного права.
2. Особливості використання морського транспорту в міжнародних економічних відносинах та його правове регулювання.
3. Особливості використання річкового транспорту в міжнародних економічних відносинах та його правове регулювання.
4. Особливості використання залізничного транспорту в міжнародних економічних відносинах та його правове регулювання.
5. Особливості використання автомобільного транспорту в міжнародних економічних відносинах та його правове регулювання.
6. Особливості використання повітряного транспорту в міжнародних економічних відносинах та його правове регулювання.

ТЕМА 13.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОГО, СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Мета і основні напрями правового регулювання міжнародного співробітництва в галузі промисловості.
2. Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі промисловості.
3. Мета і основні напрями правового регулювання міжнародного співробітництва в галузі сільського господарства
4. Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства.
5. Мета і основні напрями правового регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.
6. Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва.

Розв'язання міжнародних економічних спорів (процес)

ТЕМА 14.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ СПОРИ І ПРАВОВІ СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

1. Поняття і види міжнародних спорів.
2. Правові засоби вирішення міжнародних спорів.
3. Поняття та особливості міжнародних економічних спорів.
4. Засоби забезпечення вирішення спорів, що виникають у межах міжнародних економічних договорів.
5. Загальна характеристика законодавства України про вирішення спорів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
6. Порядок розгляду спорів у зовнішньоекономічній діяльності.
7. Основні положення Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж”.
8. Правовий статус Міжнародного комерційного арбітражного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

7.4. Самостійна робота

СИТУАЦІЙНІ / ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Відповідно до схеми преференцій США, основні положення якої відображені в *Законі про торгівлю 1974 р.*, країна не може користуватися преференційним режимом в США, якщо, зокрема, вона:

- 1) “є комуністичною країною” (крім тих випадків, коли їй надається режим найбільшого сприяння, або вона є членом ГАТТ та ін.);
- 2) надає преференційний режим розвиненим країнам, крім США;
- 3) “націоналізувала, конфіскувала або будь-яким чином встановила контроль над власністю громадян, корпорацій, компаній або асоціацій США без відповідної компенсації”.

Питання:

1. За якими ознаками і на які групи можна поділити держави в МЕР?
2. Які документи регламентують міжнародно-правовий статус держав?
3. Які принципи і режими МЕР використані і порушені США в даній ситуації?
4. Розкрийте зміст поняття «режим найбільшого сприяння».
5. Які є винятки з режиму (принципу) найбільшого сприяння і кому вони надаються?
6. Яка система джерел МЕР, і яке місце в ній займає національне законодавство?
7. Які основні ознаки національного законодавства з точки зору впливу на території та суб'єктів інших держав?
8. Які міжнародно-правові явища і документи регламентують і регулюють дію іноземного законодавства на території інших держав?

Завдання 2.

Резюме справи. Ця суперечка стосується застосування Урядом Японії 8% тарифу на сосново-ялинові форматовані пиломатеріали. Канада подала скаргу до Ради з торгівлі товарами, аргументуючи, що цей тариф не відповідає зобов'язанням Японії, згідно зі статтею 1:1 ГАТТ. Канада доводила, що імпорт сосново-ялинових форматованих пиломатеріалів, який переважно походив з Канади, не одержував безмитного режиму, який надається ялиновим пиломатеріалам. Канада вважала, що ялинові пиломатеріали є аналогічними до сосново-ялинових форматованих пиломатеріалів, а отже, безмитний режим повинен також надаватися і цьому виду деревини.

Торговельне законодавство. Заходи, яких вимагала Канада від експертів ГАТТ, полягали у тарифному регулюванні сосново-ялинових пиломатеріалів, яку відрізнялось від тарифного регулювання ялинових пиломатеріалів. Згідно з тарифами Японії імпорт сосново-ялинових пиломатеріалів обкладається тарифом 8%, у той час як імпорт ялинових пиломатеріалів – безмитний.

Відповідно до Гармонізованої системи опису та кодування товарів (ГС) мірна деревина підпадає під категорію тарифу 4407.10, який стосується хвойного лісу. Категорія тарифу 4407 стосується "розсипної чи видовженої стружки, розрізаної або очищеної, пропіщаненої, товщиною більше 6 мм". Японський тариф для категорії 4407.10 – нульовий. Проте тариф в Японії деталізує підзаголовки для пункту 4407.10: ГС 4407.10-110 для сосни, ялини та хвої і ГС 4407.10-210 для модрина. Товари, які належать до цих двох підзаголовків, підпадають під тимчасовий тариф – 8%. Були запроваджені ще два інших підзаголовки (один – для кедрового дерева інший – для хвойного), але тариф для них був нульовим.

Японія надала свідчення групі експертів, щоб пояснити структуру власних тарифів щодо мірної деревини. Тарифи різнилися в залежності від того чи зростає в Японії певна порода дерева, а також від необхідності захистити певну внутрішню галузь.

Питання:

1. Які принципи побудови Гармонізованої системи опису та кодування товарів (ГС)?

2. Які принципи міжнародного торговельного права було порушено урядом Японії при введенні тарифу на деякі види деревини?
3. Якими принципами міжнародного торговельного права скористалася Канада, звернувшись зі скаргою в ГАТТ?
4. В чому суть принципу і режиму найбільшого сприяння, і яким чином він «працює» в даній ситуації?
5. Якими методами міжнародного торговельного права скористалася Японія, для захисту національних товаровиробників і споживачів?
6. Чи суперечать дії Японії і Канади положенням ГАТТ?
7. До якого виду спорів можна віднести спір, що виник між Японією і Канадою?
8. Які джерела МЕР/МТД/ММД використані сторонами в даних правовідносинах?
9. Розкрийте зміст поняття «країна походження товару» і способи його визначення?

Завдання 3.

У квітні 1996 р. США виразили свою рішучу незгоду з приводу співпраці Китаю і Ірану в сфері атомної енергетики. Китай направив своїх фахівців для участі в будівництві нового заводу з переробки уранової руди в Ірані.

На думку США, Іран зможе за допомогою цього заводу отримати радіоактивні матеріали для ядерної зброї.

Не дивлячись на те що Китай і Іран повідомили МАГАТЕ про свої плани і погодилися допускати на створюваний завод міжнародних інспекторів, США почали кампанію по чиненню тиску на Китай з метою змусити його відмовитися від проекту.

Питання:

1. До яких виду і форми міжнародних економічних відносин вступили Китай і Іран? Дати характеристику даних правовідносин, і розкрити особливості їх міжнародно-правового регулювання і документального оформлення.
2. Чи є дії США порушенням принципу невторчання у внутрішні справи держави?
3. Якими принципами МЕР/МТД скористалися Китай і Іран?
4. Якими принципами скористалися, а які порушили США?
5. Які завдання і функції переслідували, з точки зору МД/МЕР/МТД США, непокоячись про можливість створення ядерної зброї? (*Превентивна функція*).
6. Розкрийте міжнародну правосуб'єктність МАГАТЕ (історію створення, цілі і завдання, функції, можливість членства, проекти тощо).
7. Розкрийте суть і особливості міжнародно-правового регулювання промислового і науково-технічного співробітництва держав.
8. Які міжнародні організації і в якій формі здійснюються міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва?
9. Які міжнародні організації і в якій формі здійснюються міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва?
10. Розкрийте зміст і особливості міжнародно-правового і національного регулювання операцій з об'єктами подвійного призначення.

Завдання 4.

У зв'язку з введенням Туреччиною з 1 липня 1994 р. Регламенту судноплавства в зоні Чорноморських проток, МЗС РФ направив турецькому посольству в Москві меморандум, в якому:

по-перше, зазначалося, що російська сторона, як один з користувачів цією морською комунікацією, повністю розділяє заклопотаність Туреччини проблемою забезпечення безпеки судноплавства і підтримує ідею ухвалення в цих цілях відповідних мерів; по-друге, проте, зверталася увага на те, що виданий Регламент виходить за рамки цього завдання, вводячи невиправдані обмеження плавання в Протоках, аж до повного припинення тут судноплавства.

Тим часом в основі правового режиму користування Чорноморськими протоками лежить принцип свободи торгового мореплавання і регульованого (обмеженого) проходу військових кораблів, закріплений багатосторонньою Конвенцією, укладеною в Монтре 20 липня 1936 р. Встановлення Туреччиною в односторонньому порядку вищезгаданих обмежувальних заходів, фактично є введенням дозвільного порядку проходу іноземних судів, що явно суперечить зазначеному міжнародному договору.

Питання:

1. Які принципи лежать в основі торговельного мореплавства?
2. Якими міжнародно-правовими принципами скористалися сторони в даній ситуації?
3. Які принципи намагалися відстояти, порушити та застосувати сторони в даній ситуації?
4. Як між собою мають співвідноситися різні за походженням нормативно-правові акти? Проаналізувати з такої точки зору дану ситуацію?
5. Як на основі порівняльного аналізу положень Регламенту і Конвенції Монтре Ви могли б обґрунтувати позицію МЗС РФ, викладену в його меморандумі у зв'язку з виниклою проблемою?

Завдання 5.

Арбітражний комітет Світової організації торгівлі підтримав 7 квітня 1999 р. позицію США, згідно якої Європейський Союз порушує принципи міжнародної торгівлі. Таким чином, Сполучені Штати отримали міжнародне підтвердження своєму рішення про введення в дію додаткових податкових зборів з деяких європейських товарів. Ця ідея була озвучена Вашингтоном ще 3 березня, як обґрунтування необхідності компенсації фінансових втрат, які несуть американські постачальники бананів на ринок Європи внаслідок застосування різних бар'єрів. Іноді податкова надбавка на банани досягала 100%.

Тепер Сполучені Штати стягуватимуть додаткові податкові збори з цілого ряду європейських товарів, зокрема, з шотландських светрів з кашеміру, французьких сумочок, кави німецького виробництва тощо. Всього ж на користь американської казни додатково стягуватимуться 191,4 млн. дол. на рік.

Питання:

1. Які основні цілі і завдання СОТ? Відповідь обґрунтуйте.
2. Які методи і в яких випадках для регулювання зовнішньоторговельної діяльності мають право застосовувати держави-члени СОТ? Відповідь обґрунтуйте.
3. Якими принципами міжнародного права скористалися сторони в даній ситуації?
4. Якими методами регулювання зовнішньоторговельної діяльності скористалися сторони в даній ситуації?
5. Який порядок (етапи) розгляду торгових спорів між державами в рамках СОТ? Відповідь обґрунтуйте.
6. Яка процедура оскарження вирішень Арбітражного комітету? Відповідь обґрунтуйте.
7. Чи є обов'язковим для сторін вирішення Арбітражного комітету СОТ? Відповідь обґрунтуйте.
8. Які способи виконання рішень Органу з розгляду спорів СОТ? Відповідь обґрунтуйте.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ (ЕСЕ, ПРЕЗЕНТАЦІЙ)

1. *Lex mercatoria*, як джерело МЄП: поняття, загальна характеристика, стан та перспективи.
2. Держава як суб'єкт МЄП та суб'єкт приватноправових міжнародних економічних відносин.
3. Діяльність Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) у сфері правового регулювання міжнародної економічної діяльності.
4. Діяльність Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) у сфері правового регулювання міжнародної економічної діяльності.
5. Еволюція та стан режимів міжнародної економічної діяльності, їх нормативно-правове закріплення.
6. Міжнародні економічні організації, як суб'єкти МЄП: поняття, види, особливості правосуб'єктності.
7. Міжнародні товарні угоди та організації з мінеральної сировини.
8. Міжнародні товарні угоди та організації з продовольчої сировини.
9. Міжнародні товарні угоди та організації з технічних культур та сировини.
10. Міжнародно-правове регулювання міжнародної торговельної діяльності: рівні, принципи, суб'єкти, об'єкти, джерела.
11. Місце і роль міжнародного валютного права в системі права.
12. Місце і роль міжнародного інвестиційного права в системі права.
13. Місце і роль міжнародного митного права в системі права.
14. Місце і роль міжнародного міграційного (трудоного) права в системі права.
15. Місце і роль міжнародного торговельного права в системі права.
16. Місце і роль міжнародного фінансового права в системі права.
17. Новий міжнародний економічний порядок: суть та значення, міжнародно-правове оформлення.
18. Нові тенденції в міжнародному договірному регулюванні міжнародних економічних відносин у 50-60-х роках 20 ст.
19. Поняття, система та загальна характеристика суб'єктів МЄП. Доктрини МЄП про суб'єктів МЄП.
20. Правовий статус Міжнародної торговельної палати. Основні напрямки діяльності.
21. Регіональні міжнародні економічні організації в Азії.
22. Регіональні міжнародні економічні організації в Африці.
23. Розв'язання міжнародних (міждержавних) економічних спорів: способи, органи, практика, проблеми та перспективи.
24. Роль Ліги Націй та економічних конференцій I половини 20 ст. (особливо 1922 р. (Генуя), 1927 р. (Женева), 1933 р. (Лондон) в історії розвитку та становлення МЄП.
25. Система преференцій: поняття, зміст, становлення, роль, правове оформлення, проблеми та перспективи.
26. Система, характеристика та співвідношення джерел МЄП.
27. Співвідношення принципів МЄП з принципами міжнародного права, та галузевими принципами (наприклад, міжнародного торговельного права, міжнародного інвестиційного права тощо).
28. Спільні риси та особливості МЄП на кожному етапі розвитку.
29. ТНК, як суб'єкт МЄП: поняття, види, місце, роль, нормативно-правове регулювання.
30. Україна в регіональних економічних інтеграційних процесах: стан, проблеми та перспективи.

7.5. Індивідуальні завдання (зразок)

ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Здати до _____ (включно) в електронному вигляді (ел. поштою)
(лише в повному обсязі та з обов'язковим зазначенням ПІБ, групи та варіанта).

Індивідуальне завдання складається з питань, що мають бути викладені логічно, послідовно, стисло і точно у відповідності з поставленими формулюваннями, з обов'язковими посиланням на літературні джерела та нормативно-правові акти (міжнародні та національні). Титульні сторінки та інші сторінки, що стосуються оформлення до загальнообов'язкової кількості, наприклад слайдів тощо, не враховуються. Робота на доопрацювання не повертається.

Індивідуальне завдання може бути максимально оцінене в ____ балів, тобто кожне питання – __ бали (максимум).

Вимоги до оформлення 1-4 питань. Данні питання виконуються у вигляді мультимедійної/их презентації/й обсягом *мінімум 20 слайдів* по кожному питанню, з обов'язковим використанням міжнародних і національних нормативно-правових актів, структури, схем, вимог, послідовності дій тощо.

«МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО»

ВАРІАНТ № ____.

1. Поняття, нормативно-правові підстави надання та сфери застосування режиму найбільшого сприяння.
2. Світовий банк, як суб'єкт міжнародного економічного права: структура, функції, нормотворча діяльність, правовий статус.
3. Регіональні міжнародні організації економічної інтеграції/об'єднання: поняття, види, загальна характеристика.
4. Міжнародне торгове право: поняття, система, суб'єкти, джерела, принципи, нормативно-правові акти та їх загальна характеристика.
5. Скласти по кожному з вищезначених питань (1-4) індивідуального завдання (мінімум) по **10 тестових питань** (обов'язковий мінімум) з варіантами відповідей (від трьох) і «ключами» (зазначенням правильної/их відповіді/ей). (*Загальна кількість тестових питань = 40*).

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ)

1. Поняття, предмет, зміст та особливості МЕР.
2. Доктрини (концепції) МЕР.
3. Система МЕР: структура та характеристика елементів.
4. Підгалузі МЕР.
5. Місце МЕР в системі міжнародного права.
6. Виникнення МЕР та періодизація його історії.
7. Історія МЕР як взаємозв'язаний процес історичного розвитку міжнародних економічних відносин та міжнародно-правових норм, що їх регулюють.
8. МЕР як “міжнародне ресурсне” та “рамкове” право.
9. Джерела МЕР: система, загальна характеристика та особливості.
10. Міжнародний економічний договір, як джерело МЕР.
11. Класифікація міжнародних економічних договорів.
12. Звичай як джерело МЕР: поняття, види, особливості.
13. Рішення міжнародних організацій: поняття, значення та їх особливості як джерел МЕР.
14. Арбітражна та судова практика і правова доктрина, як допоміжні джерела МЕР.
15. Принципи МЕР.
16. Поняття, підстави надання та сфери застосування режиму найбільшого сприяння.
17. Виключення з положень режиму найбільшого сприяння.
18. Загальна характеристика та види суб'єктів МЕР.
19. Роль держави у міжнародній економіці та торгівлі. Держава як суб'єкт МЕР.
20. Права та обов'язки держав в міжнародних економічних відносинах.
21. Міжнародно-правовий статус держав як суб'єктів МЕР.
22. Хартія економічних прав та обов'язків держав 1974 року.
23. Європейська Конвенція про імунітет держав від 16.05.1972 р.
24. Правосуб'єктність держав в МЕР.
25. Види імунітетів держав в МЕР: поняття та характеристика.
26. Доктрини державних імунітетів в МЕР.
27. Нормативно-правове закріплення диференціації держав в міжнародних економічних відносинах: ознаки та характеристика.
28. Загальна характеристика міжнародних організацій в МЕР.
29. Класифікація міжнародних організацій, як суб'єктів МЕР.
30. Правосуб'єктність міжнародних економічних організацій в МЕР.
31. Діяльність ООН в регулюванні міжнародних економічних відносин.
32. Договірний та інституційний механізми регулювання міжнародних економічних відносин.
33. Економічна та Соціальна Рада ООН: структура, функції, нормотворча діяльність.
34. Регіональні економічні комісії ООН.
35. Спеціалізовані установи ООН з економічних питань.
36. МВФ, МБРР та ГАТТ/СОТ – три складові багатостороннього регулювання міжнародних економічних відносин.
37. Юридична природа та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій.
38. Регіональні міжнародні організації економічної інтеграції.
39. Діяльність міжнародних організацій щодо міжнародно-правової уніфікації МЕР.
40. Система багатостороннього регулювання міжнародної торгівлі в рамках ГАТТ/СОТ.
41. Світова організація торгівлі: загальна характеристика та організаційна структура.
42. Діяльність Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) у сфері МЕР.
43. Діяльність Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) у сфері МЕР.
44. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) про методи регулювання міжнародної торгівлі.
45. ГАТТ про основні принципи здійснення міжнародної торгівлі.

46. Базові торговельні режими: види, характеристика.
47. Тарифне регулювання та його міжнародно-праве забезпечення.
48. Нетарифне регулювання та його міжнародно-правове оформлення.
49. Врегулювання суперечок у межах ГАТТ/СОТ.
50. Правовий статус Міжнародної торговельної палати та основні напрямки її діяльності.
51. Міжнародні організація та багатосторонні угоди в сфері міжнародної торгівлі окремими видами товарів.
52. Види та загальна характеристика міжнародних товарних угод.
53. Місце та роль ТНК в МЕР. Нормативно-правове регулювання діяльності ТНК.
54. Регулювання діяльності ТНК в рамках міжнародних регіональних організацій.
55. Проблеми та перспективи створення універсального механізму міжнародно-правового регулювання діяльності ТНК.
56. Транскордонна неплатоспроможність: поняття та нормативно-правове регулювання.
57. Офшорні зони та компанії.
58. Шляхи та способи вирішення міжнародних торговельних суперечок.
59. Поняття міжнародного комерційного арбітражу, як способу розв'язання спорів.
60. Комерційний арбітраж (третейський суд) та державні суди.
61. Правова природа міжнародного комерційного арбітражу у сфері вирішення міжнародних комерційних спорів.
62. Види комерційних третейських судів.
63. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу.
64. Регіональні та двосторонні угоди з питань міжнародного комерційного арбітражу.
65. Внутрішнє законодавство, як джерело правового регулювання вирішення комерційних спорів.
66. Тимчасові арбітражі: порядок створення та функціонування арбітражу ad hoc.
67. Правова природа, види та форми арбітражних угод.
68. Ознаки і умови арбітражної угоди.
69. Поняття, риси та місце МТП в системі права.
70. Принципи МТП.
71. Поняття та види об'єктів міжнародної торгівлі.
72. Правове поняття товару та грошей, як об'єктів МТП.
73. Правова природа та класифікація цінних паперів, як об'єкту МТП.
74. Міжнародно-правове регулювання торгівлі результатами інтелектуальної діяльності.
75. Роботи, послуги, інформація як об'єкти міжнародної торгівлі.
76. Поняття, види та зміст міжнародних торговельних договорів.
77. Поняття, форма, зміст, процедура укладання та значення міжнародної торговельної угоди (контракту) в МТП.
78. Підстави та види відповідальності за міжнародними торговельними угодами.
79. Звільнення від відповідальності за міжнародними торговельними угодами.
80. Віденська конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.
81. Права і обов'язки сторін за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.
82. Поняття, зміст, особливості та принципи Міжнародного інвестиційного права.
83. Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності.
84. Особливості діяльності держави як суб'єкта інвестиційної діяльності.
85. Вашингтонська конвенція про порядок врегулювання інвестиційних суперечок між державами, фізичними та юридичними особами з інших держав, 1965 р.
86. Сеульська конвенція про створення Багатосторонньої агенції гарантування інвестицій 1985 р.
87. Види іноземних інвестицій в міжнародному обігу.
88. Гарантування міжнародних інвестицій.
89. Розгляд інвестиційних суперечок: нормативно-правове та інституційне забезпечення.

90. Рівні правового регулювання інвестиційних відносин: система та загальна характеристика.
91. Багатостороннє регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
92. Регіональне та міжрегіональне регулювання міжнародної інвестиційної діяльності.
93. Двосторонні міжнародні договори в регулюванні міжнародної інвестиційної діяльності
94. Поняття, система та характеристика Міжнародного митного права.
95. Етапи міжнародного митного співробітництва: інституційна та джерельна складові.
96. Елементи митно-тарифного регулювання міжнародної торговельної діяльності.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Опришко В.Ф. та ін. Міжнародне економічне право: підручник. К.: КНЕУ, 2006. 496 с.
2. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право і процес: монографія. К.: Парламентське вид-во, 2014. 518 с.
3. Сидор В.Д. Міжнародне економічне право: навч. посіб. К.: Дакор, 2010. 248 с.
4. Чубарєв В.Л. Міжнародне економічне право: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 368 с. URL : <https://yuricom.com/files/content/chybarev.pdf>

Допоміжна література

1. Веприняк Д.М. Міжнародне економічне право: навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2009. 236 с.
2. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр учбової літератури, 2009. 304 с. URL : http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/25-Mignar_ekon-provo-Dahno.pdf
3. Дей М.О. Міжнародне економічне право: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічного та юридичного спрямування. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 800 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Офіційна сайт МБПР – www.worldbank.org/ibrd
2. Офіційний сайт МТП – <http://www.iccwbo.org>
3. Офіційний сайт АСЕАН – <http://www.aseansec.org>
4. Офіційний сайт БАГІ – <http://www.miga.org>
5. Офіційний сайт ВРУ – <http://www.rada.gov.ua>
6. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. – <http://www.wcoomd.org>
7. Офіційний сайт ВОІВ – <http://www.wipo.int/portal/index.html.ru>
8. Офіційний сайт ЄС – <http://www.europa.eu.int>
9. Офіційний сайт КАРИКОМ – <http://www.caricom.org>
10. Офіційний сайт МЕРКОСУР. – <http://www.mercosul.gov.br>
11. Офіційний сайт НАФТА. – <http://www.nafta-sec-alena.org>
12. Офіційний сайт ОЕСР. – <http://www.oecd.org>
13. Офіційний сайт ООН. – <http://www.un.org>
14. Офіційний сайт СОТ. – <http://www.wto.org>
15. Офіційний сайт УНІДРУА – <http://www.unidroit.org>
16. Офіційний сайт ЮНКТАД. – <http://www.unctad.org>
17. Офіційний сайт ЮНСИТРАЛ. – <http://www.uncitral.org>